

Razkopano križišče obeta boljše čase

DO 1. JULIJA JE TREBA POHITETI

NOVA PODOBA TRGA MDB

Del naše občine, sicer ne velik, a vendar med najbolj prometnimi — Trg mladinskih delovnih brigad — prav v teh dneh spreminja svojo podobo. Iz ozkega prometnega grla se bo spremenil v široko moderno križišče, na katero bo priključena nova štiripasovnica — nova Prešernova cesta ob železnici, ki bo odprla pot proti morju.

Graditelji nove Prešernove ceste ob železnici (cestna dela je prevzelo podjetje Slovenija ceste, objekte — podvoz in podhode pa Gradis) nimajo več veliko časa na razpolago, če hočejo načrtovano delo opraviti do obljubljenega in postavljenega roka — 1. julija letos. Res je, da delajo na vsej trasi in na vseh objektih, vendar je dela še veliko.

Zima res ni bila naklonjena izvajalcem, saj je bila dolga in mrzla, moča pa še sedaj ovira delo, tako da ne more napredovati tako hitro, kakor bi v boljših vremenskih razmerah. Voda je namreč zalila vse objekte in gradbene jame in jo je treba črpati, zapletlo pa se je pogosto tudi pri polaganju komunalnih vodov in še prej, pri dogovarjanjih, kako in kdaj bo delo potekalo. Marsikje je bilo treba spremeniti načrte, včasih zato, da bi okrepili podzemne komunalne vode, včasih pa tudi zato, ker ti načrti niso bili povsem izdelani in jih je bilo treba sproti dopolnjevanju in izboljševanju.

Če pogledamo, kakšno je trenutno stanje na vsej gradbeni trasi nove Prešernove ceste, bi težko rekli, da je položaj rožnat, čeprav zaenkrat še ni slišati o zamudah oziroma o podaljšnem roku.

Največje gradbišče je trenutno na Trgu mladinskih delovnih brigad, kjer bo urejeno sodobno prometno križišče, ki ne bo več krivo za prometne zastoje tako v prometnih konicah kakor tudi ob vrhu turistične sezone.

Tržaška cesta je že pokazala svoj »trebuh«, v kateri bodo položili komunalne vode in nad njimi speljali lepo cesto. Precej težav je s kanalizacijo, saj bo malo dlje od novega križišča — že skoraj ob podvozu na Erjavčevi cesti, položena okrog osem metrov globoko. Veliko skrbi je investitorju — samoupravni skupnosti za gradnjo cest v Ljubljani — povzročila zgradba na Tobačni 1. Kar trikrat so prestavili rok začetka gradnje križišča, ker so bili pod to hišo speljani najpomembnejši komunalni vodi, ki jih je bilo treba prestaviti, da bi z ostalimi deli na križišču sploh lahko začeli. Ovir je sedaj odstranjena in delo poteka brez zadržkov.

Najtežji za gradnjo je podvoz pod tremi prometnimi objekti — novo cesto, železnico in peš potjo — na Erjavčevi cesti. Narejeni so že vsi temelji in delavci se bodo kmalu lotili podolžnih gred in nato še plošče. Prav gotovo je bilo delo na tem objektu zamudno, saj je bilo treba precej prestaviti tirnice in nato zakopati globoko v zemljo.

Prav tako je bilo treba globoko v zemljo zakopati za podhod v Jakopičevem drevoredu, kjer delavci Gradisa že delajo talno ploščo, pri podhodu v podaljšku Puharjeve ceste pa so že narejeni temelji in pripravljajo stene.

Takšno je torej trenutno stanje na gradbišču nove Prešernove ceste, ki bo, ko bo dograjena, voznikom res odprla pot proti morju.

MOJCA KAUCIČ

ZAKAJ TAKO?

OBVOZHNICA PO TANKEM ASFALTU!

Promet po Tržaški, Prešernovi predvsem pa po Jamovi in Groharjevi ter vseh ulicah, ki so v bližini Trga MDB poteka precej drugače kot doslej. To zaradi sedanjih del, kjer bo novo prometno, drugače zasnovano križišče. Tako križišče MDB sedaj prilagajajo temu in promet kljub vsem bojaznim, da bo tekel težje in in da bodo zastoji, teče skorajda lažje in bolj nemoteno kot pri normalnem »nekdanjem« prometnem režimu. Nova ureditev torej s te strani ne povzroča kaj dosti težav. Vendar pa ima lepa plat tudi svojo senčno stran.

Promet — težak in gost — je sedaj speljan po Groharjevi in Jamovi cesti, obe sta tudi izredno obremenjeni. Prebivalci ob njih so seveda izpostavljani hrupu in prometu, ki je sicer značilen za Tržaško cesto oziroma še bolj, saj se morajo štiri prometne kače s Tržaške tu zviti in strniti v dve! Tržaška cesta po cestnem stroju in predvsem podlagi ne ustreza gostemu prometu in je tako vedno poškodovana. Vendar, če rečemo, da Tržaška ne ustreza, potem moramo povedati, da Jamova in Groharjeva tega prometa sploh ne bosta »preživel«. Že sedaj cestišči nista bili v najboljšem stanju. Kakšni bosta pod sedanjim težkim prometom, pa ni težko ugotoviti.

Novi prometni režim in obremenjenost trajata šele nekaj dni, vendar so že očitne posledice. Kaj bo v tednu ali dveh? Bo sploh mogoče voziti po cesti in bo sploh mogoče obdržati obe cesti kot obvoznici? In kaj bo, ko bo spet stekel promet po Tržaški skozi Trg MDB? V kakšnem stanju bosta obe cestišči? Ju bo kdo potem popravil? Vsa ta vprašanja si zastavljajo Vičani, pa tudi v organih višje družbenopolitične skupnosti.

Komunalna skupnost občine Vič-Rudnik se je strinjala s predlagano preusmeritvijo prometa, vendar je zahtevala predhodno prilagoditev Jamove in Groharjeve ceste, torej ureditev in ojačitev cestišča. Komunalna skupnost je

v tej zahtevi podprl tudi izvršni svet občinske skupščine. Nekdanji mestni urad oziroma sedaj komite za promet pri mestni skupščini pa je kljub tem upravičenim zahtevam enostavno izdal dovoljenje za novo prometno ureditev brez ojačitve cestišča. Komunalna skupnost je prijavila omenjeni komite zaradi izdajanja soglasja oziroma dovoljenja, ustrežni inšpekciji. Kakšni bodo ukrepi, še ni znano, saj doslej inšpekcija še ni obvestila komunalne skupnosti o svojem stališču.

Ljubljanska SIS za ceste vodi sedaj postopek, da bi viško pripombo upoštevali, vendar v tem smislu, da bi popravili cesti po končanem obvozu. Kakšna bo dokončna odločitev, še ni znano.

Jasno je, da se mudi preurediti križišče na Trgu MDB in da bi se dela lahko zavlekla. Jasno pa je tudi, da soo možni obvoznici razmišljali že prej in bi lahko obe cesti pravočasno ojačali in prilagodili za obvoz. Ni pa jasno, čemu so občinsko komunalno skupnost sploh spraševali za soglasje, če so izdali v mestu dovoljenje brez nje in celo proti stališču te skupnosti. Poseganje je šlo torej na račun samouprave v interesni skupnosti in na račun samouprave v občini.

Škoda bo na cestišču večja, ker ni bilo prilagojeno gostemu prometu in bodo zato stroški popravila večji. Ti stroški pa seveda ne morejo bremeniti samo viške občine, pa tudi ceste ne bo mogoče pustiti uničene! Ne bi bilo torej le smiselno upoštevati pripombe in prilagoditi cestišče, preden je stekel po njem gost promet?

In do kdaj bo trajal novi prometni režim? Inačič je več: do konca aprila, do 20. maja in do konca junija. Trajanje je odvisno od prizadevnosti graditeljev, pa tudi obremenjenosti. ....

M. DIMITRIČ

Bo Groharjeva »vzdržala«?

DRAGO OGREVANJE

PLIN V MURGLAH TAKO IN DRUGAČE

Stanovalci Murgel se hudejejo zaradi visokih stroškov ogrevanja. Plinarna temeljito utemeljuje svojo ceno — Komunalna skupnost meni da ima prav, dokler nekdo ne dokáže nasprotno — Delegatsko vprašanje na občinski skupščini.

Delegacija krajevne skupnosti Kolecija je dobila od stanovalcev Murgel, katerih hiše so priključene na plinovodsko omrežje, predlog, da postavi na seji občinske skupščine vprašanje v zvezi s ceno plina.

Ogrevanje družinskih stanovanjskih hiš, priključenih na plinsko omrežje na območju Murgel, je bilo vnaprej določeno. Ob nakupu hiš so stanovalci plačali komunalno urejeno zemljišče vključno s plinskim omrežjem. Sedaj ugotavljajo, da kljub plačilu komunalno urejenega zemljišča ter s tem tudi sekundarnega omrežja, plačujejo v ceni kubičnega metra plina ponovno izgradnjo primarnega in sekundarnega omrežja. Ti stroški so v ceni kubičnega metra plina zelo visoki. Navzlic trditvi Plinarne, da je nova cena zemeljskega plina iz Sovjetske zveze izračunana na osnovi deklarirane kalorične vrednosti plina, stanovalci ugotavljajo, da so stroški ogrevanja stanovanjskih hiš pri istih poprečnih mesečnih temperaturah bistveno večji. Iz tega sledi, da dobavljeni plin nima deklarirane kalorične vrednosti.

Mesečni stroški ogrevanja s plinskim medijem predstavljajo pretirano obremenitev družinskih proračunov prizadetih prebivalcev v primerjavi z uporabniki drugih energetskih virov na območju mesta Ljubljana. Kakršnokoli dodatno povečanje cene zemeljskega plina predstavljajo še dodatno obremenitev za porabnike plina. Ugotavljajo, da prebivalce preostalega dela Murgel, ki uporabljajo za ogrevanje olje iz skupnega omrežja in drugi porabniki drugih energetskih virov na območju mesta Ljubljane plačujejo za ogrevanje stanovanjskih prostorov znatno manj. Ker so prebivalci Murgel tako v neenakopravnem položaju, upravičeno pričakujejo, da bodo pristojni dejavniki izenačili stroške iz različnih virov ogrevanja. Z uporabo zemeljskega plina za ogrevanje nesporno prispevajo k čisti ozračju in varstva okolja.

Prebivalci želijo natančno pojasnilo o strukturi cene zemeljskega plina s podatkom o kalorični sestavi dobavljenega plina. Posebno jih zanima, koliko odstotkov od

cene za enoto plina se porabi za odplačilo anuitet za kredite, ki jih je prejela plinarna.

Delegacija krajevne skupnosti Kolecija je obravnavala navedena vprašanja stanovalcev Murgel in odgovor na njihovo vlogo, ki ga je predložila Plinarna. Zato predlagajo občinski skupščini, da prek svojih služb sproži oziroma podpre reševanje navedenih problemov pri pristojnih organih in organizacijah na ravni mesta. Po njihovem mnenju res ni upravičeno, da so stanovalci, katerih hiše so priključene na plinsko omrežje, v slabšem položaju kot uporabniki drugih energetskih virov. Zato predlagajo, da pristojni organi in organizacije čimprej vsestransko preučijo navedeno problematiko, ugotovijo utemeljenost navedb stanovalcev oziroma utemeljenost trditve Plinarne in poiščejo rešitev, ki bo sprejemljiva za občane.

Problem se je zaostril v toliki meri, da potrošniki odklanjajo plačilo porabljenega plina. Zato je IPK Ljubljana TOZD Plinarna Ljubljana pripravila informacijo za republiški komite za energetiko in interesno skupnost za nafto in plin SRS. To informacijo so prejeli tudi podpredsednik izvršnega sveta skupščine občine Vič-Rudnik Janko Šolmajer, samoupravna komunalna interesna skupnost Vič-Rudnik in Zavod za urejanje stavbnih zemljišč Vič.

KALORIČNA VREDNOST

Deklarirana zgornja kalorična vrednost zemeljskega plina znaša 9.600 kcal/Nm³ to je pri normalnem stanju 0 stopinj Celzija in 760 Torr. Plinarna Ljubljana trenutno ne razpolaga s kalorimetri za merjenje kalorične vrednosti zemeljskega plina, ki so sicer naročeni, vendar bodo dobavljeni skupaj z ostalo opremo za plinarni Koseze in Zalog. Zato so zaenkrat vezani na podatke, ki jim jih posreduje TOZD zemeljski plin in v katerih verodostojnost ne dvomijo. Po teh podatkih je znašala poprečna zgornja kalorična vrednost zemeljskega plina v razdobju med 1. 12. 1978 in 2. 1. 1979 9.715 kcal/Nm³, nihala pa je med 9.683 in 9.762 kcal/Nm³. V poprečju je bila torej za 1,2 odstotka višja od deklarirane.

Cena plina v Ljubljani je glede na vrsto potrošnje določena na tisoč kcal zgornje kalorične vrednosti ne glede

na vrsto plina. To ceno potrjuje ob soglasju družbenopolitičnih skupnosti Zveza komunalnih skupnosti Ljubljane. Cena kubičnega metra plina se določa tako, da se cena za tisoč kcal pomnoži z zgornjo kalorično vrednostjo plina. Cena za tisoč kcal se z uvedbo zemeljskega plina ni spremenila in se torej plin z uvedbo zemeljskega plina ni niti najmanj podražil. Struktura cene plina je naslednja: (številke so v odstotkih): surovina 53,2, investicijski vzdrževanje 8,1, amortizacija 14,4, preneseni stroški 3,8, ostali materialni stroški 5,2, osebni dohodki 8,3, ostale obveznosti iz dohodka 6,92, akumulacija 0,08.

PRIMERJAVA S KEL

Glede na pripombo nekaterih potrošnikov na področju celotne oskrbe s plinom, da so v diskriminiranem položaju glede na tiste, ki so oskrbovani s toplotno energijo za pripravo tople vode in ogrevanje s KEL ter glede na zahtevo, naj se v Ljubljani izenačijo stroški oskrbe s plinom in daljinskim ogrevanjem sta Plinarna in KEL pripravila skupen predlog izenačevanja stroškov oskrbe, ki je bil predložen zvezi komunalnih skupnosti. Po tem predlogu bi dosegli izenačevanje stroškov oskrbe s plinom in KEL, če bi bilo razmerje med ceno energije daljinskega ogrevanja in plina v din. na tisoč kcal z vsemi prispevki, ki bremenijo ceno energije, 1:1,25—1,30. Pri današnjem stanju toplotne izolacije stanovanjskih objektov in današnjem načinu obračunavanja porabe energije, bi bila plinska energija lahko za 25 do 30 odstotkov dražja od energije daljinskega ogrevanja. Višji stroški za ogrevanje s plinom se kompenzirajo z višjimi stroški za kuhanje in pripravo tople vode pri oskrbi s KEL.

VZROKI STROŠKOV V MURGLAH

Vzrokov za prekomerno porabo plina je verjetno več, menijo v Plinarni, glavni pa so po njihovem mnenju v sušenju novih stanovanjskih hiš in izredno slabi toplotni izolaciji. Znano je, da je poraba toplote za ogrevanje pri novih stavbah, zlasti če so te vseljene na začetku ogrevalne sezone v prvem letu do 30, v drugem pa do 15 odstotkov višja od normalne. Nekateri potrošniki v Mur-

glah v novih objektih sploh ne stanujejo, ampak jih z ogrevanjem samo sušijo. Iz projektne dokumentacije je možno ugotoviti, koliko transmisivskih izgub imajo posamezni tipi. Če vemo, da nekateri stanovalci tožijo izvajalca gradbenih del zaradi slabe izvedbe, potem so verjetno te izgube še večje od napisanih. Pri tako slabih projektih in dejanskih izvedbah ni mogoče pričakovati, da bodo stroški oskrbe v vsaj približno sprejemljivih mejah, za kar pa ni kriva cena plinske energije. Vzrok za prekomerno porabo plina je lahko tudi v slabo projektirani ali izvedeni instalaciji centralnega ogrevanja ali v centralni pripravi tople vode. Znan je primer iz individualnega dela Draveljske gmajne, kjer so ugotovili porabo plinske energije za kuhanje in pripravo tople vode za 4-člansko družino 67 do 68.000 kcal na dan, namesto normalnih 9.800 do 10.000.

Izjemo pri izvedbi toplotne izolacije predstavljajo brez dvoma montažne Marlesove individualne hiše v naselju MS-11 v Zalogu, kjer letna poraba plinske energije za celotno preskrbo ne presega 150.000 kcal/letno na kvadratni meter. Normativ porabe pri oskrbi s plinom za ogrevanje blokovnih stanovanj je 230.000 kcal/letno na kvadratni meter.

Plinarna torej ugotavlja, da se cena plina v Ljubljani z uvedbo zemeljskega plina ni spremenila, da je kalorična vrednost zemeljskega plina v dopustnih mejah, da so stroški oskrbe s plinom in daljinskim ogrevanjem pri današnjih cenah približno usklajeni ter da je toplotna izolacija stanovanjskih objektov absolutno nezadostna. Zato Plinarna predlaga, naj bi v najkrajšem času sprejeli predpise o minimalni toplotni izolaciji v smislu varčevanja z energijo in zmanjšanja onesnaževanja okolja.

Izvršni odbor viške komunalne skupnosti in odbor za individualno komunalno porabo sta na skupni seji obravnavala pritožbo prebivalcev soseske Murgel in odgovor Plinarne. Zavzela sta stališče, da so trditve plinarne točne in jim lahko verjamemo toliko časa, dokler seveda nekdo ne bi uspel dokazati nasprotno.

In kaj preostane prebivalcem Murgel? Najprej, da poravnajo zaostale račune, nato pa posrbijo za boljše toplotno izolacijo. Morda bi se veljalo pogovoriti tudi z izvajalcem gradbenih del.

IVO BREČIČ